

Likuma grozījumi dažādu grupu interesēs

Līdz šim Saeimas deputāti ar spēcīgu mugurkaulu saistībā ar Maksātnespējas likuma grozījumiem nav izcēlušies; vislielākās cīņas ir par nolikto atslēgu principa ieviešanu

Trešdien gaidāma Maksātnespējas likuma grozījumu priekšlikumiem pēdējā kauja Saeimas atbildīgajā komisijā pirms ilgi tapušo izmaiņu galīgās vērtēšanas Saeimas plenārsēdē. «Atbildīgās komisijas deputātiem būs jāpauž attieksme kopumā pret 14 priekšlikumiem,» darba loku iezīmē Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas priekšsēdētājs Jānis Ozoliņš. Viņš nenoliedz, ka maksātnespējas likuma grozījumu izstrādes darba grupā par vairākiem priekšlikumiem nav izdevies panākt vienošanos, un karstas diskusijas prognozē arī atbildīgās komisijas sēdē. DB jau rakstīja, ka maksātnespējas likuma grozījumu izskatīšana pēdējā lasījumā bija paredzēta Saeimā 3. jūlija plenārsēdē, taču pēc komercbanku aicinājuma deputāti nolēma pagarināt priekšlikumu iesniegšanas termiņu. DB jau rakstīja, ka komercbankas iebilda pret deputātu vēlmi ieviest tā dēvēto nolikto atslēgu principu, kas no parāda samaksas atbrīvoja gan pašu parādnieku, gan tā galvotāju.

Nolikto atslēgu lieta

«Nolikto atslēgu principa tautsaimnieciskie riski, kā arī tas, kura likuma – Maksātnespējas vai tomēr Civillikuma – kontekstā jārunā par galvojumiem,» karstākos jautājumus iezīmē J. Ozoliņš. Viņš atzīst, ka darba grupā tika norādīts uz nolikto atslēgu principa iedzīvināšanas negatīvajiem blakus efektiem – augstāks pirmās iemaksas sliekšnis, liela parāda maksātajam var nebūt vēlēšanās atmaksāt. «Nenoliedzami ir jautājums, vai visiem maksātnespējīgajiem cilvēkiem ir jānosaka vienāds parādu dzēšanas termiņš, jo diez vai būtu taisnīgi, piemēram, parādniekam 7 milj. eiro parādu dzēst tikpat ilgā laikā kā 10 tūkst. eiro,» piebilda J. Ozoliņš. Arī bankieri to neuzskata par taisnīgu. «Visām

maksātnespējīgajām fiziskām personām, neņemot vērā viņu parādsaistības, noteikt saistīnātu termiņu teju līdz vienam gadam nozīmē, ka no lielajām parādsaistībām tiks atmaksāti daži procenti, bet no ļoti lielajām – vispār zem viena procenta,» uzskata Latvijas Komerčbanku asociācijas padomnieks Kazimirs Šlakota. Viņš domā, ka tādējādi deputāti no atlikušo parādsaistību dzēšanas vēlas atbrīvot tieši lielo kredītuņēmējus, kuri nav spējīgi vai vienkārši nevēlas pildīt saistības. «Komerčbankas piedāvāja saistību dzēšanas termiņu samazināt līdz vienam gadam maksātnespējīgām fiziskām personām, kurām ir neliels parāds, piemēram, 2000–10 000 eiro, kas faktiski ļautu ātri atbrīvoties no parādsaistībām tiem, kuri nespēj atmaksāt ātro kredītu, līzingu vai kaut ko tamlīdzīgu,» stāsta K. Šlakota. Viņš min, ka bankas iestājas par to, lai valsts piedalītos situācijās, kādās maksātnespējīga persona nonākusi, nespējot samaksāt vienīgā mājokļa hipotekārā kredīta maksājumu. «Deputātiem vēlreiz būs jālemj, jo nekāda vienošanās darba grupā par «pārlicināto» deputātu priekšlikumu citādāk diferencēt parādu dzēšanas termiņus atkarībā no parādu apmēra nav panākta,» situāciju vērtē Latvijas Kredītņēmēju apvienības valdes loceklis Jānis Āboliņš. Viņš norāda, ka atbilde uz šo jautājumu jau vismaz reizi ir sniegta: vai tad maksātnespējīga fiziska persona, kurai ir bijis kredīts vienīgajam mājoklim Jūrmalā vai Pierīgā, nevis jebkurā citā vietā Latvijā, būtu jānodrošina ar agrāku parādu dzēšanas termiņu tikai tad, ja cenas Pierīgā bijušas

augstākas. «Vai par spekulantiem var saukt visus tos, kuri pirkuši savu mājokli Pierīgā?» uz jautājumu, vai tādējādi netiks atbalstīti spekulanti, atbild J. Āboliņš. Pašlaik parādsaistību dzēšanas termiņš līdz 140 tūkst. eiro ir divi gadi, virs šīs summas – līdz 3,5 gadiem. Viņš uzskata, ka atjaunotā diskusija par galvotājiem ir neauglīga.

samaksāt, piedāvāts samazināt no pašreizējiem 14 228 eiro līdz 10 000 eiro. «Darba grupā tika izvērtēts priekšlikums šos griestus samazināt vēl vairāk – līdz 3000 eiro, taču tam nav jēgas, jo faktiski maksātnespējas procesa izmaksas būs 3200 eiro, kas ir absurds – process izmaksās dārgāk nekā parāds,» savu attieksmi pauž J. Āboliņš.

Savu-

no visām parādsaistībām,» skaidro J. Ozoliņš.

Jānovērtē situācija

Lai arī lielākās kaujas notiek fizisku personu maksātnespējas nosacījumu frontē, tomēr, pēc Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācijas valdes priekšsēdētāja Olava Cera sacītā, būtu nepieciešams diskutēt arī saistībā ar uzņēmumu reiderisma gadījumiem. «Pašlaik tiesai nav pienākuma vērtēt, vai uzņēmums, kuram ir pieteikta maksātnespēja, patiešām ir maksātnespējīgs, tāpēc būtu jāizvērtē tā reālā situācija, ko varētu veikt, izmantojot bilances testu, tādējādi izvairoties no nepamatotas maksātnespējas pasludināšanas,» rosinā O. Cers. Viņš arī nenoliedz, ka normatīvi tiesai prasa tikai dokumentu atbilstības pārbaudi, kas tiesu pārvēršot par tādu kā zīmoga uzspiešanu, jo reālā situācija netiek novērtēta. Turklāt likumdevējam būtu jāpapildina administratora instrumentu komplekts, lai varētu cīnīties ar fiktīviem kreditoriem. «Ja administrators konstatē prasījuma neatbilstību uzņēmuma dokumentācijai, tad prasījuma pierādīšanas pienākums būtu kreditoram, nevis administratoram, tāpat arī jādod tiesības vērtēt prasījuma pamatotību,» ierosina O. Cers. Viņš atgādina, ka par šiem jautājumiem administratori ir vērsušies teju vai visās iespējamās institūcijās un rosinājuši atļaut visu tiesu nolēmumu pārsūdzību saistībā ar maksātnespēju, kā arī nodot tiesai pienākumu kontrolēt administratorus (sūdzības par administratora lēmumiem). Šie priekšli-

mi faktiski varētu palielināt tiesu noslodzi, kas atkal nozīmētu ilgākas tiesvedības vai arī vajadzību pēc papildu finansējuma. Vēl viena interesanta problēma ir saistīta ar Maksātnespējas likuma normu piemērošanu dažādās tiesās, bet atšķirīgās lietās. O. Cers atzīst, ka šāda situācija tikai vedina domāt par specializētiem maksātnespējas tiesnešiem, taču šī ideja nav guvusi ievērību.

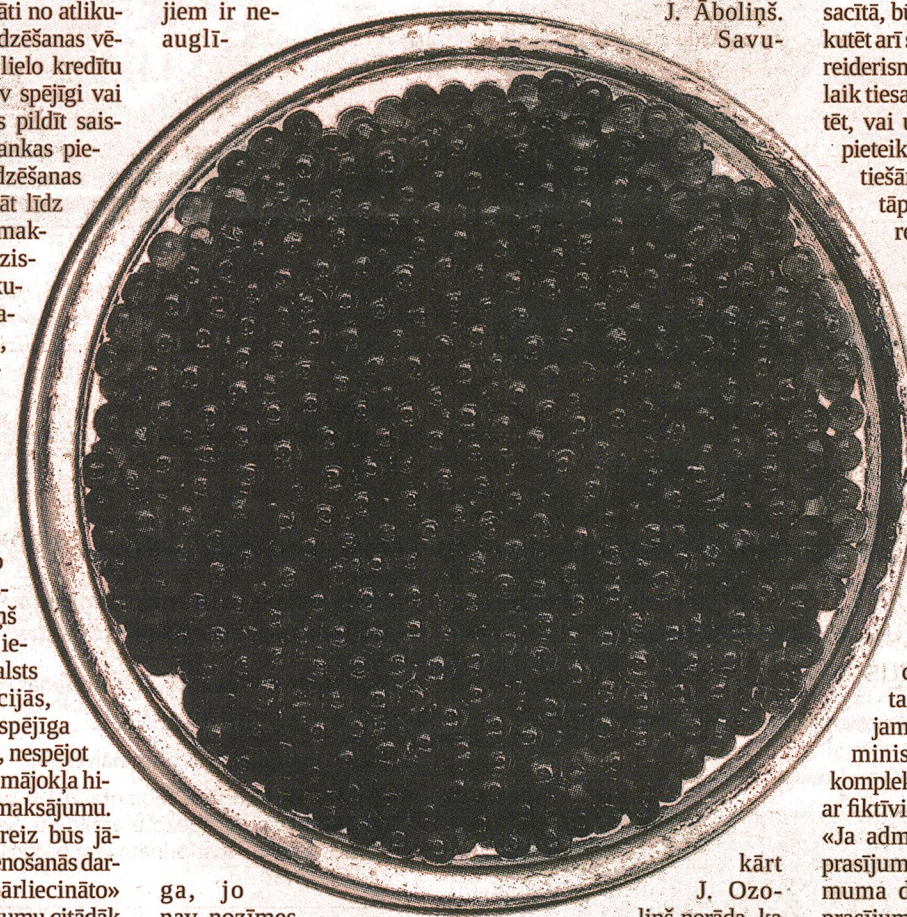
Dokumentu izstrūkums

Administratori ir pieredzējuši situācijas, kad uzņēmuma dokumentus pa attaisīto logu «aizpūtīs» vējš, uzņēmumu vadītāji ir bijuši PSRS republiku, tagad neatkarīgu valstu iedzīvotāji, kuri «vagoniem» ved ārā no Latvijas dokumentus, kas liedzot pārbaudīt prasījumu pamatotību un pierādīt tiesā, ka tie ir fiktīvi. J. Ozoliņš gan mierina, ka grozījumi Maksātnespējas likumā šo problēmu ļaujot risināt ar ieviesto valdes locekļu personīgo atbildību par «pazudušiem» dokumentiem. Atbildīgās komisijas vadītājs arī norāda, ka paredzēta vērsšanās pret tiem, kuri uzņēmumu būs iztukšojuši pirms maksātnespējas pasludināšanas. Vienlaikus būšot skaidri nosacījumi, kad kreditors var pieprasīt parādnieka maksātnespēju un kad pašam parādniekam obligāti jāiesniedz pieteikums par maksātnespēju.

«Latvijā ir daudzi tukši maksātnespējīgi uzņēmumi, kuriem nevienš šādu procesu nevēlas ierosināt, jo tas prasa finansālos resursus, taču tagad ir paredzēts šo procesu finansēt no uzņēmējdarbības riska nodevā iekasētās naudās,» skaidro J. Ozoliņš. Viņš arī norāda, ka ir domāts par tā dēvēto izsoļu reiderisma apkarošanu, proti, ir paredzēts, ka trešajā izsolē piedaloties, bet nesolot tiks zaudēts iemaksātais nodrošinājums.

Māris Ķirsons

FOTO - SHUTTERSTOCK

kārt

J. Ozoliņš

norāda, ka maksātnespējīgām privātpersonām ir paredzēta arī citā pretimnākšana samazinātu maksājumu veidolā.

«Ir ierobežots kreditoru piešķiršanās termiņš līdz sešiem mēnešiem, kas nozīmē, ka vairs nevarēs pēc sazin cik gadiem «izvilkt» kādus dokumentus ar parādu. Ja sešu mēnešu termiņš būs nokavēts, tad kreditors vairs nevarēs pieņemt savu prasījumu, bet gadījumos, kad kreditori nepieteiks parādnieks tiks atbrīvots

ga, jo nav nozīmes, vai fiziska persona ir galvojusi kredītu citai fiziskai personai vai juridiskai personai.

Maksātnespēja brīvāka

Pēc J. Ozoliņa teiktā, ir iesniegts arī priekšlikums par maksātnespējas sliekšņa samazināšanu fiziskām personām. DB jau rakstīja, ka no pašreizējiem 7114 eiro to jau plānots samazināt līdz 5000 eiro, savukārt minimālo saistību apmērs, kuras būs jāsamaksā gada laikā, bet ko nevarēs

Administratori ir vērsušies teju vai visās iespējamās institūcijās un rosinājuši atļaut visu tiesu nolēmumu saistībā ar maksātnespēju pārsūdzību, kā arī nodot tiesai pienākumu kontrolēt administratorus,

Olavs Cers, Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācijas valdes priekšsēdētājs

FOTO - RITVARS SKOJA, DIENAS BUSINESS

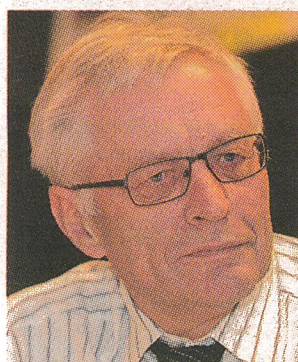

FOTO - VITĀLIUS STIPNIEKS, DIENAS BUSINESS

Pārsteidzoši, ka deputāti, gribēdami atbalstīt grūtībās nonākušos kredītņēmējus, no atlikušo parādsaistību dzēšanas vēlas atbrīvot tieši lielo kredītuņēmējus, kuri nav spējīgi pildīt vai vienkārši netīko pildīt saistības,

Kazimirs Šlakota, Latvijas Komerčbanku asociācijas padomnieks